

శ్రీః
శ్రీమతే రామానుజాయ నమః
శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః
శ్రీసీతాలక్ష్మణభరతశత్రుఘ్నహనుమత్సమేత శ్రీరామచంద్ర పరబ్రహ్మణే నమః

శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే బాలకాండే

॥ అష్టచత్వారింశః సర్గః ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

శ్రీ రంగరామానుజ మహాదేశికన్

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

శ్రీః

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

శ్రీసీతాలక్ష్మణభరతశత్రుఘ్నహనుమత్సమేత శ్రీరామచంద్ర పరబ్రహ్మణే నమః

॥ అష్టచత్వారింశః సర్గః ॥

రాజ్ఞా సత్కృతస్యైకరాత్రౌ విశాలాయాం కృతవాసస్య మునిసహితస్య
శ్రీరామస్య మిథిలాయాముపస్థానం తత్రత్యశూన్యాశ్రమవిషయే
శ్రీరామస్య జిజ్ఞాసామధిగమ్య విశ్వామిత్రేణ గౌతమపత్న్యా
అహల్యాయాః శాపప్రాప్తేర్వృత్తాంతస్య వర్ణనం

పృష్ట్యా తు కుశలం తత్ర పరస్పరసమాగమే |
కథాంతే సుమతిర్వాక్యం వ్యాజహర మహామునిం || 1.48.1 ||

ఇమౌ కుమారౌ భద్రం తే దేవతుల్యపరాక్రమౌ |
గజసింహగతీ వీరౌ శార్దూలవృషభోపమౌ || 1.48.2 ||

పద్మపత్రవిశాలాక్షౌ ఖడ్గతూణధనుర్ధరౌ |
అశ్వినావివ రూపేణ సముపస్థితయౌవనౌ || 1.48.3 ||

యదృచ్ఛయైవ గాం ప్రాప్తౌ దేవలోకాదివామరౌ |
కథం పద్భ్యామిహ ప్రాప్తౌ కిమర్థం కస్య వా మునే || 1.48.4 ||

భూషయంతావిమం దేశం చంద్రసూర్యావివాంబరం |
పరస్పరేణ సదృశౌ ప్రమాణేంగితచేష్టితైః || 1.48.5 ||

కిమర్థం చ నరశ్రేష్ఠౌ సంప్రాప్తౌ దుర్గమే పథి |
వరాయుధధరౌ వీరౌ శ్రోతుమిచ్ఛామి తత్త్వతః || 1.48.6 ||

తస్య తద్ వచనం శ్రుత్వా యథావృత్తం న్యవేదయత్ |
 సిద్ధాశ్రమనివాసం చ రాక్షసానాం వధం యథా |
 విశ్వామిత్రవచః శ్రుత్వా రాజా పరమవిస్మితః || 1.48.7 ||

అతిథీ పరమం ప్రాప్తౌ పుత్రౌ దశరథస్య తౌ |
 పూజయామాస విధివత్ సత్కారార్హౌ మహాబలౌ || 1.48.8 ||

తతః పరమసత్కారం సుమతేః ప్రాప్య రాఘవౌ |
 ఉష్య తత్ర నిశామేకాం జగ్ముతుర్మిథిలాం తతః || 1.48.9 ||

తాం దృష్ట్వా మునయః సర్వే జనకస్య పురీం శుభాం |
 సాధు సాధ్వీతి శంసంతో మిథిలాం సమపూజయన్ || 1.48.10 ||

మిథిలోపవనే తత్ర ఆశ్రమం దృశ్య రాఘవః |
 పురాణం నిర్జనం రమ్యం పప్రచ్ఛ మునిపుంగవం || 1.48.11 ||

ఇదమాశ్రమసంకాశం కిం న్విదం మునివర్జితం |
 శ్రోతుమిచ్ఛామి భగవన్ కస్యాయం పూర్వ ఆశ్రమః || 1.48.12 ||

తచ్ఛ్రుత్వా రాఘవేణోక్తం వాక్యం వాక్యవిశారదః |
 ప్రత్యువాచ మహాతేజా విశ్వామిత్రో మహామునిః || 1.48.13 ||

హంత తే కథయిష్యామి శృణు తత్త్వేన రాఘవ |
 యస్యైతదాశ్రమపదం శప్తం కోపాన్మహాత్మనః || 1.48.14 ||

గౌతమస్య నరశ్రేష్ఠ పూర్వమాసీన్మహాత్మనః |
 ఆశ్రమౌ దివ్యసంకాశః సురైరపి సుపూజితః || 1.48.15 ||

స చాత్ర తప ఆతిష్ఠదహల్యాసహితః పురా |
 వర్షపూగాన్యనేకాని రాజపుత్ర మహాయశః || 1.48.16 ||

తస్యాంతరం విదిత్వా చ సహస్రాక్షః శచీపతిః |
మునివేషధరో భూత్వా అహల్యామిదమబ్రవీత్ || 1.48.17 ||

ఋతుకాలం ప్రతీక్షంతే నార్థినః సుసమాహితే |
సంగమం త్వహమిచ్ఛామి త్వయా సహ సుమధ్యమే || 1.48.18 ||

మునివేషం సహస్రాక్షం విజ్ఞాయ రఘునందన |
మతిం చకార దుర్మేధా దేవరాజకుతూహలాత్ || 1.48.19 ||

అథాబ్రవీత్ సురశ్రేష్ఠం కృతార్థేనాంతరాత్మనా |
కృతార్థాస్మి సురశ్రేష్ఠ గచ్ఛ శీఘ్రమితః ప్రభో || 1.48.20 ||

ఆత్మానం మాం చ దేవేశ సర్వథా రక్ష గౌతమాత్ |
ఇంద్రస్తు ప్రహసన్ వాక్యమహల్యామిదమబ్రవీత్ || 1.48.21 ||

సుశ్రోణి పరితుష్టోఽస్మి గమిష్యామి యథాగతం |
ఏవం సంగమ్య తు తదా నిశ్చక్రామోటజాత్ తతః || 1.48.22 ||

స సంభ్రమాత్ త్వరన్ రామ శంకితో గౌతమం ప్రతి |
గౌతమం స దదర్శాథ ప్రవిశంతం మహామునిం || 1.48.23 ||

దేవదానవదుర్ధర్షం తపోబలసమన్వితం |
తీర్థోదకపరిక్లిన్నం దీప్యమానమివానలం || 1.48.24 ||

గృహీతసమిధం తత్ర సకుశం మునిపుంగవం |
దృష్ట్వా సురపతిస్తస్తో విషణ్ణవదనోఽభవత్ || 1.48.25 ||

అథ దృష్ట్వా సహస్రాక్షం మునివేషధరం మునిః |
దుర్వృత్తం వృత్తసంపన్నో రోషాద్ వచనమబ్రవీత్ || 1.48.26 ||

మమ రూపం సమాస్థాయ కృతవానసి దుర్మతే |
అకర్తవ్యమిదం యస్మాద్ విఫలస్త్వం భవిష్యసి || 1.48.27 ||

గౌతమేనైవముక్తస్య సురోషేణ మహాత్మనా |
పేతతుర్వృషణౌ భూమౌ సహస్రాక్షస్య తత్క్షణాత్ || 1.48.28 ||

తథా శప్తా చ వై శక్రం భార్యామపి చ శప్తవాన్ |
ఇహ వర్షసహస్రాణి బహూని నివసిష్యసి || 1.48.29 ||

వాతభక్షా నిరాహారా తప్యంతీ భస్మశాయినీ |
అదృశ్యా సర్వభూతానామాశ్రమేఽస్మిన్ వసిష్యసి || 1.48.30 ||

యదా త్వేతద్ వనం ఘోరం రామో దశరథాత్మజః |
ఆగమిష్యతి దుర్ధర్షస్తదా పూతా భవిష్యసి || 1.48.31 ||

తస్యాతిథ్యేన దుర్వృత్తే లోభమోహవివర్జితా |
మత్సకాశం ముదా యుక్తా స్వం వపుర్ధారయిష్యసి || 1.48.32 ||

ఏవముక్త్వా మహాతేజా గౌతమో దుష్టచారిణీం |
ఇమమాశ్రమముత్సృజ్య సిద్ధచారణసేవితే |
హిమవచ్ఛిఖరే రమ్యే తపస్తేపే మహాతపాః || 1.48.33 ||

|| ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే బాలకాండే అష్టచత్వారింశః సర్గః ||